

LEADER HELYI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2014-2020

GYAKRAN ISMÉTELT KÉRDÉSEK

2014-2020

GYAKRAN ISMÉTELT KÉRDÉSEK

Legutolsó frissítés: 2015. december 17.

Az eddig felmerült kérdések és válaszok kategóriái

A pályázati felhívással kapcsolatos tartalmi kérdések	3
A HFS tervezet beadása	6
TEIR HFS tervezési modul	7
HFS helyzetfeltáró és stratégiai rész	7
HFS Cselekvési Terv.....	8
Egyéb forrásokra vonatkozó kérdések: VP	12
Egyéb forrásokra vonatkozó kérdések: EFOP	13
HFS költségvetés.....	14
Megvalósítással kapcsolatos részletek	14

A pályázati felhívással kapcsolatos tartalmi kérdések

A pályázati felhívásban szerepel, hogy a Támogatási Kérelemmel együtt kell benyújtani a HFS koncepciót. Lehet tudni, hogy ennek mit kell tartalmaznia? Van ennek előre elkészített sablonja?

A HFS koncepció tartalmi felépítését a felhívás 7. oldalán, az 5) pont részletezi.

A pályázati felhívás módosítása alapján az 5. sz melléklet tartalmazza a koncepció tartalmi vázlatát. Ennek a kitöltött változatát kell a támogatási kérelem mellékleteként benyújtani.

A Felhívás 3.2. és 4.4. pontja is előírja, hogy az előzetesen elismert Helyi Akciócsoport munkaszervezete szabályosan bejegyzett egyesület legyen. Ez mit jelent pontosan?

A HFS tervezési útmutató 8.3 pontja szerint „A LEADER Helyi Akciócsoportok tagjai a partnerség elvi létrehozása mellett önálló jogi személyiségű egyesületet hoznak létre. A LEADER programban Helyi Akciócsoport címet szerzett egyesületeknek a programmal kapcsolatos speciális szabályoknak és feladatoknak is meg kell felelniük, melynek során az egyesület a partnerség munkaszervezeteként jár el. A "munkaszervezet" az egyesületen belül (vagy mellett) nem képez önálló jogi egységet, jogilag attól nem választható el, vagyis megegyezik vele.”

A 19.1-es alintézkedés finanszírozása egyösszegű átalány formájában történik. A felhívás 3.1 pontja felsorolja a támogatható tevékenységeket. Ez azt jelenti, hogy a költségeket (az ezeket igazoló számlákat) be kell tudni sorolni ezekbe a tevékenységi körökbe?

Az átalányfinanszírozás lényege, hogy a támogatás-igénylés során nem kell tételesen elszámolni a támogatott tevékenység érdekében felmerült kiadásokkal. Az átalány-támogatás kifizetésének feltétele az adott tevékenység ellátása és /vagy a vállalt eredmény létrehozása. Ezzel együtt a támogatott köteles a feladat ellátásával összefüggésben felmerült tevékenységek dokumentációját megőrizni, kiadásait szabályosan könyvelni, hogy esetleges utólagos ellenőrzés esetén azokat be tudja mutatni (pl. szakember foglalkoztatása, dologi költségek, szakértő igénybe vétele, stb.)

A VP tartalmazza, hogy az előkészítés során a támogatás 60%-át a munkaviszonyban állók bérére és járulékára kell fordítani. Ezt figyelembe kell venni annak ellenére, hogy az előkészítés egyösszegű átalány formájában történik?

Nem, ez a feltétel kikerült a VP-ből.

Az előkészítő időszakra szóló teljes forrásösszeget bizonyítottan (számlával) el kell költeni a fent megjelölt költségkategóriákban, vagy lehet tartalékolni, biztonsági alapot képezni?

A HFS készítésre nyújtott támogatás teljes összegének a feltétele az IH által elfogadott HFS. Amennyiben ez teljesül, a HACS jogosulttá válik az erre előzetesen megítélt támogatás teljes összegére, tehát elvileg nincs akadálya a tartalékképzésnek.

A Felhívás a Helyi Fejlesztési Stratégiák elkészítésére (VP-19.1-15) 3.2 pontján belül az I/5-ös a pontjában foglalt "Az érintett terület legfőbb jellemzői - különös tekintettel a fejlesztendő járásek általi érintettség" pontjába hány karaktert szükséges írni illetve konkrétan mire várják ebben a részben a választ. Tehát elegendő-e ebben a fejezetben a társadalomra, a gazdaságra, a környezetre illetve a települések bemutatására kitérni vagy más is szükséges?

A felhívás 3.2 pontjának 5. alpontja nem tartalmaz terjedelmi korlátokat, ugyanakkor tekintettel arra, hogy ezek a kérdések a HFS-ben lesznek bővebben kifejtve, nem javasolt 1 oldalas összefoglalónál többet írni az egyes pontokhoz. Ahogyan írja, a társadalom, gazdaság, környezet és a települések HFS és annak leendő intézkedései szempontjából legfontosabb jellemzőit emeljék ki (kb mintha a helyzetfeltárás vezetői összefoglalóját írnák). A leírás tartalmazza, hogy hány település érintett és milyen mértékben a 290/2014. (XI.26.) Korm rendelet kedvezményezett járáseival és a 105/2015. (IV. 23.) Korm rendelet kedvezményezett településeivel.

Frissítés: A pályázati felhívás módosítása alapján az 5. sz melléklet tartalmazza a koncepció tartalmi vázlatát, beleértve a válaszok terjedelmi korlátait.

A nemrég megjelent Helyi Fejlesztési Stratégiák elkészítésére szóló felhívás (VP-19.1-15) 19. oldalán lévő "6. A TÁMOGATÁSI KÉRELEM ELKÉSZÍTÉSE SORÁN CSATOLANDÓ MELLÉKLETEK LISTÁJA" pont 8. alpontjában "Amennyiben a Felhívás 1. mellékletében szereplő kedvezményezett adataiban (név, cím) változás történik a táblázatban feltüntetett adatokhoz képest, úgy csatolni szükséges az adatváltozást igazoló hiteles dokumentumot." megfogalmazottak szerint az 1. mellékletében szereplő "Előzetesen elismert LEADER HACS munkaszervezetének címe" alatt mit kell értenünk, ahol fizikailag működik az iroda vagy a bíróság által is nyilvántartott címünket?

A Felhívás 1. sz. mellékletének „B” oszlopa a Helyi Akciócsoportok egyesületének székhely címét tartalmazza. Amennyiben ebben, illetve a HACS nevében történt változás, azt az Alapító Okirat benyújtásával tudják igazolni. A csatolandó mellékletek 8. pontja ki fog kerülni a felhívásból, a cím és névváltozással kapcsolatban nincs szükség egyéb igazoló dokumentum benyújtására.

A benyújtott önéletrajzok gazdájának teljes munkaidőben rendelkezésre kell állnia a HFS írás időszakában?

Nem, ez a feltétel ki fog kerülni a rendelkezésre állási nyilatkozatból.

Mit jelent a rendelkezésre állási nyilatkozatban a „megfelelő szakmai gyakorlat”?

Vidékfejlesztési és/vagy területfejlesztési tervezésben és/vagy programok/projektek megvalósításában szerzett legalább két éves szakmai tapasztalat.

A munkaszervezetenél jelenleg három fő dolgozik. A HFS tervezéshez maximum 2 önéletrajzot lehet csatolni, vagy csatolhatjuk mind a három munkatársét?

Kérjük, hogy maximum 2 önéletrajzot csatoljanak.

Hogyan kell értelmezni a támogatási kérelemhez benyújtandó rendelkezésre állási nyilatkozatban szereplő időtartamot? Mikortól kell rendelkezésre állnia? A rendelkezésre állást fő munkaviszonyban, vagy megbízási jogviszonyban kell érteni?

November 1. és 2016. április 30. közötti időszakban kell vállalni a rendelkezésre állást. A „teljes munkaidő” kifejezés a felhívás módosításával kikerül a rendelkezésre állási nyilatkozatból. Mindkét munkavégzésre irányuló jogviszony megfelelő.

Lesz az alapszabálynak az IH által meghatározott kötelező tartalmi eleme?

Nem lesz. Az alapszabálynak/alapító okiratnak elsősorban a Civil Törvénynek kell megfelelni. Az SZMSZ-ben javasolt rögzíteni azokat a feltételeket, amely alapján az egyesület megfelel a LEADER feladatoknak (pl. a LEADER tevékenységek területi hatálya; nyílt, megkülönböztetés mentes döntéshozás és összeférhetetlenségi szabályok (a 272-es kormányrendelettel igazodva); az elnök, elnökség, Közgyűlés, HBMB (ha van), fizetett alkalmazottak (munkaszervezet) LEADER specifikus feladatai, felelősségi köre stb.

A jelenleg hatályos SZMSZ-t kell benyújtani, vagy már a módosítottat?

A Támogatási Kérelemhez a hatályos SZMSZ-t nyújtsák be. Az SZMSZ aktualizálása az együttműködési megállapodás feltétele lesz.

A HFS végrehajtására vonatkozó döntéshozásban a KSK rendeletben előírt arányokat hogyan kell igazolni?

A HFS koncepcióban kell kifejtteni a HFS megvalósításával (beleértve a pályázatok kiválasztását) kapcsolatos döntéshozásban a KSK rendelet vonatkozó cikkének való megfelelést. A HFS koncepció aláírása megfeleltethető az igazolásnak.

A felhívás 3.2. pont III.2. alpontjában (8. oldal lap alján) azt írják, hogy a „második kifizetési kérelem, illetve annak részeként a végleges HFS benyújtásának határideje legkésőbb: 2016. április 30.” A következő oldalon viszont a 3.3.2. pontban azonban (és több más helyen) azt írják, hogy „a pénzügyi elszámolás (záró kifizetés igénylés) benyújtásának végső határideje 2016. május 15”. Az egyértelmű, hogy a Stratégiát a közgyűlésnek legkésőbb 2016. április 30-ig el kell fogadnia, de a második kifizetési kérelmet így mikor kell legkésőbb benyújtani?

A határidőket a HFS Pályázati Felhívás módosításában pontosítjuk.

A HFS tervezet beadása

Amennyiben a HFS tervezet összterjedelme nem haladja meg a 70 oldalt - + melléletek – akkor az egyes fejezetekre/alfejezetekre előírt oldalszámtól el lehet térni? Pl. a 4.4. hosszabb, mint 2 oldal, de a teljes 4. fejezet összesen 28 oldal.

A legfontosabb fő szabály a maximum 70. oldal terjedelem. A dokumentumon belüli oldalszám maximumokat az arányok tartása végett adtuk meg, éppen ezért 1-2 oldal eltérésnél nagyobb nem lenne szerencsés, illetve a megadott belső arányoktól való eltérés pontlevonással jár (1-2 pont).

Van a HFS tervezetnek terjedelmi vagy tartalmi minimum elvárása? Megfelel-e, ha a fontosabb fejezeteket (cselekvési terv, helyzetfeltárás) már tartalmazni fogja, de egyes fejezetek (kapcsolódás EU2020-hoz és VP-hez, stratégia elkészítésnek módja) még nem lesznek benne?

A HFS tervezetnek nincs terjedelmi és tartalmi minimuma. A HFS tervezet leadásának és értékelésének a célja, hogy segítsen a végleges HFS kialakításában ezért érdemes a fejezeteket ha nem is végleges formájukban, de legalább az értékelhetőség szintjén kidolgozni (tartalmi lényeg). A cselekvési tervnek vannak olyan részei, amelyet csak a végleges verzióhoz kell kidolgozni (a sablon és az útmutató is jelzi).

Az előkészítő támogatás első részlete kifizetésének feltétele a HFS tervezet benyújtása. A teljesítés elismerésének feltétele, hogy a HFS a megadott sablon szerkezetében készült, illetve hogy minden fejezet kifejtésre került (kivéve, amelyiket a végleges változatban kell kidolgozni).

A stratégia elkészítésének a módja tipikusan az a fejezet, amelyet már a tervezés elején definiálni kell. Kérjük, hogy az erre vonatkozó megvalósult eseményeket és jövőbeli terveket mindenképp fejték ki a HFS tervezetben.

Az EU 2020 stratégiához és a VP-hez való illeszkedés a stratégia irányát és kereteit befolyásolják, amellyel szintén a tervezés elején érdemes tisztába kerülni és a HFS tervezetben kifejtetni.

November 10-ei hétre szerveztük az elnökségi és taggyűlést a benyújtandó HVS tervezetének elfogadására. Ha addig nem jelenik meg a tervezésről szóló rendelet, elfogadhatjuk a HFS tervezetet, vagy nem javasolt?

A HFS tervezete elfogadtatható a pályázati felhívás megjelenése előtt. Várhatóan november 10. előtt megjelenik a pályázati felhívás. A TK benyújtására pedig December 1. hetében kerülhet sor.

Az egyesület közgyűlésének el kell fogadnia a HFS tervezetét?

Igen.

TEIR HFS tervezési modul

Hogyan tölthetők le a TEIR modulból a nyers adatok (xls)

Az adatok táblázatos letöltésére regisztrált felhasználóknak van lehetősége. A regisztrációt a <https://www.teir.hu/> honlapon keresztül a bal felső sarokban található „Regisztráció”-ra kattintva indíthatja el. A regisztráció ügyfélkapus bejelentkezést igényel, de egyébként egyszerű és viszonylag gyors.

HFS helyzetfeltáró és stratégiai rész

Mit kell kifejteni a 3. fejezet 3. kérdésére? ...,erőforrások kritikus tömegének rendelkezésre állása...”

Az „erőforrások kritikus tömege” alatt azt kell kifejteni, hogy a térség elég nagy ahhoz, hogy a tervezett intézkedésekhez rendelkezésre áll elég erőforrás, gondolok itt pl elegendő potenciális vállalkozó (akár bizonyos szektorban), vagy turisztikai erőforrás (látványosság, szolgáltatások), de lehet olyan is pl, hogy van elég alkalmas munkavállaló a fejlesztendő szektorban, stb.

A 7.2. fejezetben a stratégia célhierarchiáját kell bemutatni táblázatos formában, ahol a célérték oszlopban ki kell mutatni az új munkahelyek számát.

1. Kötelező minden célhoz beírni az új munkahelyek számát? A legtöbb LEADER projekt nem emiatt történik. Használható más mutatószám is, ami inkább jellemző?

Az új munkahelyek száma a VP-ben előírt kötelező eredményindikátor, ezt program szinten mérni kell. Természetesen ahhoz a specifikus célhoz érdemes odaírni, amelyiknél releváns (nem mindegyikhez), illetve szükség is van egyéb, a célt mérhetővé tevő célindikátorra.

2. Azt, hogy a célok mely forrásból valósulnak meg, azt egy újabb oszlopban is megnevezhetjük?

Ne szúrjanak be új oszlopot, inkább a táblázat alatt a célokat magyarázó szövegben fejtsék ki, hogy mely forrásból tervezik a megvalósítást.

3. A LEADER intézkedések esetében egyértelműsíteni lehet, melyik speciális cél megvalósulásához járul hozzá. Abban az esetben, ha nem LEADER intézkedést is bemutatunk a HFS minőségének érdekében, ott elegendő az átfogó cél elérésének beikszelése a táblázatban?

Az intézkedéseket be kell tudni sorolni a specifikus célok alá, illetve minden intézkedésnek legalább egy definiált specifikus cél megvalósítását szolgálnia kell. Kérjük, hogy úgy határozzák meg a specifikus célokat és intézkedéseket (függetlenül azok forrásától), hogy ezek az összefüggések láthatók legyenek.

HFS Cselekvési Terv

A kiválasztási kritériumoknál elő lehet írni, hogy a projektet csak a LEADER HACs-csal kötött együttműködés keretében lehet megvalósítani? Illetve le lehet szűkíteni pályázók körét a HACs tagokra, vagy azokra, akik vállalják, hogy aktívan közreműködnek a HFS megvalósításában?

A kiválasztási kritériumoknak azt kell szolgálniuk, hogy a JÓ és a JOBB projektek között képes legyen részrehajlás mentesen, megalapozottan és átlátható módon dönteni a bíráló bizottság. Ezekben az esetekben be kell tudni bizonyítani, hogy MAGA A PROJEKT jobb attól, hogy a projekt gazda együttműködik a HACs-csal, vagy hogy aktívan részt vesz a HFS megvalósításában. Mindkettő feltételt pontosan definiálni kell. Amennyiben a támogatást a tagsághoz kötik, ez csak vállalásként jelenhet meg, nem pedig a pályázás feltételeként. Ha a tagság a támogatás feltétele, úgy még nagyobb hangsúly van azon, hogy bárki számára a tagságot és segíteni kell a tagfelvételt.

A cselekvési tervben intézkedéseket fogalmazunk meg, azon belül 2-3 célterület lesz, melyek témájukban eltérő fejlesztéseket takarnak. Ezeket a 4. pontban (támogatható tevékenységek) írjuk le. A 7. pontban kell intézkedésenként bemutatni a kiválasztási kritériumokat, alapelveket. Amennyiben több célterület (alintézkedés) került a 7. pontban felvezetve, azt a 7. pontban célterületenként kell kifejteni, vagy elég az intézkedést?

A kiválasztási kritériumok definiálása valóban intézkedésenként történik, de ha vannak olyan tevékenységi körök intézkedésen belül, amelyekhez speciális kritériumok tartoznak, javasolt a közös (az intézkedés minden tevékenységi körére vonatkozó) kritériumok listázása mellett az egyes tevékenységi körökhöz tartozó speciális kritériumok feltüntetését.

A 8.1-es fejezet a) alpontjában az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás (összes közpénz: EU és nemzeti társfinanszírozás) nagysága alatt mit kell érteni vagy kifejezni? A nemzeti társfinanszírozás itt mire vonatkozik, vonatkozhat?

Az indikatív keretösszeg, ami a felhívásban szerepel már tartalmazza az EU-s és a nemzeti társfinanszírozást. Ezt az összeget kell felosztani az intézkedések között.

A sablon Cselekvési tervének 8.c. pontja a projektméret korlátai. Nem egyértelmű, hogy itt az adható támogatás, vagy a projekt minimum – maximum összköltségét kell megadni.

Az adható támogatás maximumát, illetve ha szükségesnek tartják a minimumát adják meg.

Mi az irányadó a támogatási arányok meghatározásánál?

A VP LEADER-intézkedése szerint a vállalkozásfejlesztési támogatások esetén a maximális támogatási intenzitás meghatározásához a VP-ben, illetve más OP-kban meghatározott arányok az irányadók. Ez a 6.4 Nem mezőgazdasági tevékenységek fejlesztése c. alintézkedés esetén 50%. A 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet alapján kedvezményezett járásokban lévő településeken 60%, a fejlesztendő járásokban és komplex programmal fejlesztendő járásokban 70%.

Ugyan a VP nem rendelkezik erről, de a nem jövedelemtermelő tevékenységeket megvalósító civil és önkormányzati fejlesztések támogatási arányához irányadó pl. a VP 7-es intézkedése, amely szerint a maximális támogatási arány: nem besorolt járásokban 75%, kedvezményezett járásokban 85%, fejlesztendő járásokban 90% és komplex programmal fejlesztendő járásokban 95%.

Amennyiben a HACS a VP keretektől jelentősen eltér, az értékelő/IH annak alapos és valós alátámasztását veszi figyelembe.

Lehet-e a LEADER-ben olyan intézkedést tervezni, amelyben nincs beruházási elem, csak térségmarketing különböző témák mentén?

A VP-ben nincs erre vonatkozóan tartalmi korlátozás. Ha a HFS ezt alátámasztja, akkor igen, lehet. Amire célszerű figyelni az a szakmaiság, alátámasztottság, illetve a projektek „utóélete”, fenntarthatósága (pl. erősen kérdőjeles olyan projekt fejlesztési tartalma, amely csak addig él, ameddig a támogatási forrás tart = nem hoz létre hozzáadott értéket, eredményt (hatást), új önállóan életképes struktúrát stb).

Írhat-e ki a HACS a 16.3.1 alintézkedés mintájára olyan intézkedést, amelyben szervezés és beruházás is van.

Igen, azzal a feltétellel, hogy az intézkedés nem fed át a VP 16-os intézkedésével (ebben az esetben logikusabb a 16-os intézkedés forrására pályázni). Továbbá jól alátámasztja a HFS-ben azt is, hogy a „szervezési” tevékenység nem a főtevékenység, hanem a közösen megvalósítandó fejlesztés szerves része, amely a célzott eredmény létrehozásához hozzájárul

és nem nélkülözhető (vagyis: nem általános szervezési, működési költség, különösen nem a HACS általános (19.4 körébe eső) tevékenysége, hanem projekt-feladat).

Gazdaságfejlesztésben önkormányzat, nonprofit szervezet ügyfél esetén adható-e 100%-os intenzitású támogatás? Vagy pedig nem az ügyfél, hanem az intézkedés számít?

A VP LEADER intézkedése alapján a kedvezményezettek jogállását és a műveletek típusát (jövedelemtermelő vagy nem) együttesen kell figyelembe venni a nem vállalkozásfejlesztési támogatási arányok megállapításánál.

Nincs ugyan tiltva a 100%-os támogatás, de nem javasoljuk ennek alkalmazását, tekintettel arra, hogy még a nem jövedelemtermelő beruházásoknál sem adható 100% (lásd VP 7. intézkedés).

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy függetlenül a kedvezményezett típusától a HFS megvalósítása keretében nyújtott támogatások csekély összegű támogatás (de-minimis) szabályozás alá esnek. Ez azt jelenti, hogy a támogatás odaítélésének évében és az azt megelőző, vagy követő két pénzügyi év vonatkozásában a kedvezményezettnek adható csekély összegű támogatások összeszámítva nem haladhatják meg a 200.000 euró összértéket.

A komplex programmal fejlesztendő eljárásban önkormányzati turisztikai jellegű (jövedelemtermelő) pályázatánál lehet 90 % intenzitást alkalmazni, vagy csak a 70 %-ot?

A támogatási arányok megállapítása a HACS döntési jogköre azzal a feltétellel, hogy a vállalkozásfejlesztési támogatások esetében a maximális támogatás-intenzitás nagyságrendileg nem tér el a VP-ben vagy más OP-ban szereplő hasonló intézkedések támogatási aránytól, illetve az ettől való jelentős eltérést, az ez által keletkező hozzáadott értéket indokolni kell (a forráshiány önmagában nem elegendő indok).

A VP nem tartalmaz egyéb olyan intézkedést, amelyben önkormányzatok (vagy civil szervezetek) jövedelemtermelő tevékenységeit támogatná, ezért nincs elvi akadálya a magasabb támogatási aránynak. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy az önkormányzatok jövedelemtermelő beruházásainál a vállalkozásokhoz hasonlóan mérlegelni kell a támogatott tevékenység gazdasági fenntarthatóságát, illetve azt, hogy a magasabb támogatási intenzitás által biztosított versenyelőny hogyan hat a fejlesztés környezetében azonos/hasonló tevékenységet folytató vállalkozásokra (amennyiben vannak).

Önkormányzatok informatikai fejlesztése (Önk. kötelezően ellátandó feladat ell. kapcs. fejlesztés) esetén lehet e olyan fejlesztést támogatni, amely ezen feladathoz kapcsolódik ugyan, de nem a kötelező feladat-ellátást célozza?

Az önkormányzatok informatikai fejlesztése nem támogatható a LEADER-ből, mivel nem választható el egyértelműen a kötelező önkormányzati feladatok ellátásától, amely nem célja a LEADER intézkedésnek.

Egy intézkedésen belül van-e lehetőségünk allokálni ügyféltípusokra külön forrást?

Nincs. 272/2014-es Korm. rend. alapján a standard vagyis rangsoroláson alapuló kiválasztási eljárásrendet kell alkalmazni az adott felhívásra beérkező pályázatok elbírálásánál. A standard eljárásrend esetén a magasabb pontszámú - a felhívásban szereplő tevékenység(ek)et jobban, hatékonyabban stb. megvalósító - pályázat támogatandó, függetlenül az ügyfél típusától.

A LEADER keretében vállalkozás-fejlesztési intézkedés esetében csak mikrovállalkozás támogatható, vagyis az intézkedésekhez kedvezményezettként nem jelölhetünk meg kis- vagy középvállalkozást?

A VP leszűkíti a LEADER keretében támogatható vállalkozások körét a mikrovállalkozásokra, tehát ez a kör nem bővíthető helyi célcsoportként sem.

A 105/2015 (IV. 23.) Korm. rendelet kedvezményezett településeken is lehet a fejlesztendő járásnál alkalmazható támogatási intenzitást megjelölni?

A 105/2015 (IV. 23.) Korm. rendelet az alábbiak szerint rendelkezik a társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból és/vagy jelentős munkanélküliséggel sújtott kedvezményezett településeket illetően:

“3. A kedvezményezett települések viszonya a kedvezményezett járásokhoz

4. § (1) Az a település, amely társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezettnek **vagy** jelentős munkanélküliséggel sújtottnak minősül, a kedvezményezett járások besorolásáról szóló kormányrendeletben meghatározott **kedvezményezett járással** azonos elbánásban részesül a fejlesztési célú támogatásokhoz való hozzáférés tekintetében.

(2) Az a település, amely társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezettnek **és** jelentős munkanélküliséggel sújtottnak minősül, a kedvezményezett járások besorolásáról szóló kormányrendeletben meghatározott **fejlesztendő járással** azonos elbánásban részesül a fejlesztési célú támogatásokhoz való hozzáférés tekintetében.

(3) Az a település, amely társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezettnek **vagy** jelentős munkanélküliséggel sújtottnak minősül, **és** a kedvezményezett járások besorolásáról szóló kormányrendeletben meghatározott fejlesztendő járásban található, a fejlesztendő járással azonos elbánásban részesül a fejlesztési célú támogatásokhoz való hozzáférés tekintetében.

Fentiek alapján lehet magasabb támogatási intenzitást alkalmazni.

Amennyiben egy intézkedés keretében őstermelőket is szeretnénk támogatni, akkor a VP-nek megfelelően nem kell külön kiemelni, mint kedvezményezett kategória mivel a vállalkozások közé értendőek?

Az őstermelő egy adózási forma. Mint pályázó a természetes személy kategóriába tartozik, amelyet külön meg kell említeni és szűkíteni az őstermelőkre, ha ez a szándék.

Ha vállalkozás indítását is szeretnénk támogatni a magánszemélyt külön nevesíteni kell a kedvezményezettek között?

Igen, természetes személyként azzal, hogy vállalja legalább őstermelői vagy egyéb alkalmas vállalkozási forma megszerzését a támogatott tevékenység elindításától számított konkrét időintervallumon belül.

Költségvetési szervek esetében a támogatás alapja az elszámolható nettó vagy bruttó összköltség?

A bruttó összköltség, kivétel a visszaigényelhető ÁFA esetét.

A Stratégiában szerepeltetni kell azt a specifikus célt, amelyhez LEADER-ben nem tervezünk intézkedést, hanem más OP forrást kívánunk igénybe venni?

Igen. A HFS egészének minőségét emeli, ha a LEADER tevékenységek minél szélesebb, és lehetőleg minél célzottabb kontextusban jelennek meg.

Egyéb forrásokra vonatkozó kérdések: VP

VP-ben a kisméretű infrastruktúra fejlesztésénél (7.2.1.) szennyvízkezelési megoldások 2000 LE alatti részelemnél a 2000 LE-nyi szennyvízelvezetés megoldásakor már meglévő központi szennyvíztelepre való rácsatlakozás is megvalósítható, vagy önállóan kell értelmezni a 2000 LE-nél a központi szennyvíztelep, vagy egyedi szennyvíztisztítási megoldásokat?

A VP alapján „autonóm természet közeli szennyvíz-kezelési megoldások” támogatására van lehetőség, így meglévő rendszerre rácsatlakozás nem támogatható.

A VP 7.2.1. alintézkedésében az épületek külső rekonstrukciójánál lehet olyan projektet tervezni, ahol az önkormányzat a pályázó és természetes személy épületének homlokzatát újítja fel, mert rontja a településközpontban a településképet? Azaz magánház, üzlet homlokzata is felújítható itt, ha a településképet meghatározó jellegű?

A VP 369.o. jogosultsági kritériumai alapján a pályázónak a fejlesztés tárgyára vonatkozóan tulajdoni, használati vagy fenntartói jogviszonnyal kell rendelkezni legalább a fenntartási időszak végéig. A VP 7.2.1 alintézkedése tekintetében az elvi lehetőség nem kizárt (a fenti feltétel teljesítésével), de a központi meghirdetésre kerülő intézkedésben az alkalmazás még

további vezetői döntésekhez kötött. A LEADER HACS saját forrásból tervezhet ilyen intézkedést, ha a HFS megfelelően alátámasztja azt. A feltételek kialakításában segíthet a DIT falumegújítás és örökségvédelem intézkedéseinek áttekintése.

Amikor azt mondja a VP, hogy mikrovállalkozás támogatható (pl. 6.3.1.) az azt jelenti, hogy kistermelő, őstermelő is támogatható?

A „kistermelő” nem önálló vállalkozási forma, hanem egy kedvezményes termék-értékesítési mód. A VP mikrovállalkozói definíciójába beleértendő az őstermelő és az egyéni vagy társas vállalkozás, amennyiben nem haladja meg a mikrovállalkozási méretet.

Egyéb forrásokra vonatkozó kérdések: EFOP

Az EFOP 1.7-es csak a hátrányos településeken használható fel vagy máshol is az ő érdekükben?

Az EFOP 1.7 forrásai csak a 290/2014 (XI. 26.) Korm rend szerinti kedvezményezett járások településein illetve a 105/2015 (IV. 23.) Korm rend szerinti kedvezményezett településeken használható fel.

Az EFOP 1.7-es forrást HACS használja fel a program alapján, vagy továbbosztja pályázati jelleggel? Kell még pluszban pályázni, vagy a stratégia alapján kerül felosztásra?

Az EFOP 1.7-es intézkedésére külön központi pályázati felhívást ír ki a program IH-ja, tehát erre a forrásra pályázni kell. Az EFOP alapján a „lehetséges kedvezményezettek: a HACS-ok és az általuk kijelölt kedvezményezetti kör (helyi és területi költségvetési szervek, államháztartáson kívüli nonprofit szervezetek)”. Az EFOP 1.7. keretében megjelenő felhívás a tervezés jelenlegi állása szerint várhatóan 2017-ben kerül meghirdetésre. Mivel a HACS-ok által javasolt kedvezményezetti kör is pályázhat, ezért nincs értelme a tovább pályáztatásnak.

Az EFOP 1.7-ben humán háttér is biztosítható, bér jellegű juttatás is kifizethető?

Igen. Várhatóan konkrét feladathoz és vállaláshoz kötötten, tehát nem önmagában (akár kiegészítő) intézmény-finanszírozás vagy működési támogatás.

Az EFOP 1.7-es forrást konkrétan milyen összeggel tervezzük be a HFS-be?

A HFS sablon és útmutató alapján nem kell forrást megjelölni azokra az intézkedésekre, amelyeket nem a LEADER-ből terveznek finanszírozni. Ennek ellenére javasolt feltüntetni a tervezett forrást, mert ez hasznos információ lehet az EMMI számára a pályázati felhívás

kialakításához, az igények felméréséhez. A teljes 1.7-es intézkedésre hozzávetőlegesen 7 mrd Ft áll rendelkezésre, amelyre 78 HACS pályázhat. Reális igények megfogalmazása javasolt.

Az EFOP 1.7-re külön intézkedésként szerepeljen, vagy megfelelő, ha besoroljuk a LEADER intézkedéshez (társadalmi aktivitás erősítése területére)?

Az EFOP 1.7 intézkedésre tervezett tevékenységeket célszerű önálló intézkedés(ek)ként szerepeltetni, jelezve a kapcsolódást a többi, LEADER finanszírozású intézkedéshez.

HFS költségvetés

A HFS sablon alapján az egyes intézkedésekhez forrást is kell rendelni. Lehet később az intézkedések forrásai között átcsoportosítani?

Igen lehet. A HFS a 2020-ig 3 alkalommal módosítható, ebbe beleértendő az intézkedések közötti átcsoportosítás lehetősége is.

Megvalósítással kapcsolatos részletek

Mit jelent a HFS útmutató 3. pontjában az alábbi mondat: „A LEADER forrásból támogatandó projektek kiválasztásában (értékelés, döntéshozatal) nem vehetnek részt a nem jogosult települések képviselői (sem közszéféra, sem magánszéféra képviselőjeként).” Egyik elnökségi tagunk olyan megyei hatókörű civil szervezet képviselője, amelynek a székhelye nem jogosult településre van bejegyezve. Fentiek szerint ő nem is lehet tag, vagy csak nem vesz részt a pályázatokkal kapcsolatos döntéshozásban?

Annak nincs akadálya, hogy a fent említett civil szervezet a HACS tagja, vagy elnökségi tag legyen. A projektekkel kapcsolatos döntéshozásban azonban nem lehet szavazati joga.

Mik az önköltség számítás szabályai?

Az önköltség számítását a 272/2014 (XI. 5.) Korm. rendelet 5. mellékletének 3. fejezete (3. AZ ELSZÁMOLHATÓ KÖLTSÉGEK RÉSZLETES ISMERTETÉSE), annak is a 3.5 pontja szabályozza. A további részletszabályok kialakítása folyamatban van.

Költségtípust az átalányalapú eljárásnál is kell alkalmazni?

Az egyszerűsített költségelszámolásnak három típusát teszi lehetővé a 2014-2020-as keret, amelyből az egyszerűsített átalányalapú eljárásnál nem kell költségtételeket meghatározni, az átalányalapú

egységköltség és a százalékos alapú átalánynál meg kell mondani, hogy milyen költségekből állhat az átalány alá vont költségvetés vagy annak egy része.

Röviden összefoglaltuk a három típus lényegét:

1. Az egyösszegű átalány (lump sum): ilyen pl. a LEADER előkészítés elszámolása, vagy a fiatal gazdák támogatása. Az egyösszegű átalány olyan elszámolási mód, mely a művelet valamely tevékenységének végrehajtásával, vagy kimenetének létrehozatalával kapcsolatos vállalás(ok) összességének teljesüléséhez köti a támogatás kifizetését. Olyan esetekben javasolt alkalmazni, ahol egyértelmű és könnyen ellenőrizhető az elvárt eredmény, pl. elkészül egy megfelelő minőségű HFS, vagy teljesül a fiatal gazda vállalása. A kifizetésről szóló döntés kizárólag a teljes átalánydíj kifizetéséről (a vállalások maradéktalan teljesülése esetén) vagy a kifizetési kérelem elutasításáról szólhat.

Egy műveleten belül az egyösszegű átalánydíj is nem haladhatja meg a 100.000 eurós összeghatárt. Az egyösszegű átalány kombinálható a ténylegesen felmerült költségelszámolással vagy más egyszerűsített költségelszámolással.

Az ellenőrzés során kizárólag az átalánydíj(ak) kifizethetőségét igazoló tevékenységek vagy kimenetek teljesítését vizsgálja a kifizető ügynökség.

Fentiek alapján az egyösszegű átalánynál nem kell költségtípusokat alkalmazni az elszámoláshoz.

Fontos: az egyösszegű átalány összegének meghatározását alá kell támasztani (KSK rendelet 67. cikk (5) bek.) és az IH-nak (a LEADER HFS megvalósítás esetében: HACS-nak) indokolni kell a felhívás közzététele (a LEADER HFS megvalósítás esetében: IH általi jóváhagyása) előtt.

2. Átalányalapú egységköltség (unit cost): Az egységköltség alkalmazása történhet egy művelet egészére vagy annak valamely költségelemére, oly módon, hogy a támogatási összeg meghatározása a művelet valamely elvégzett tevékenységének, létrehozott kimenetének vagy létrejött eredményének mennyiségéhez kötött.

A kifizetési kérelem ellenőrzése során az egységköltség alapját képező tevékenység, kimenet vagy eredmény teljesítését, illetve a kifizetési kérelemben feltüntetett mennyiségek, és az egységköltség alapján kiszámított támogatási összeg megfelelőségét vizsgálja a kifizető ügynökség.

Az egységköltségek egyik tipikus példája a munkaerőköltség (bruttó óradíj) meghatározása.

Ez esetben tehát meg kell jelölni azt a költségelemet /költségelemeket, amelyre az átalányköltséget alkalmazni tervezik.

3. A százalékos alapú átalány (flat rate) olyan elszámolási mód, mely ugyanazon művelet más költségelemének (költségelemeinek) arányában fejezi ki a kifizethető támogatási összeg mértékét. Jellemzően olyan költségelemek elszámolására javasolt ezen módszer alkalmazása, melyek a művelet/projekt összköltségének kis részét adják, azonban elszámolásuk nehézkes és/vagy költséges. Egy művelet során több ilyen módon megállapított ráta használható, azonban egy költségelemet kizárólag egy ráta tartalmazhat.

A százalékos alapú átalányfinanszírozással érintett műveletek esetében egyértelműen meg kell határozni és el kell határolni a következő három kategóriát:

- azon költségelemek körét, melyek a százalékos alapú elszámolás alapját jelentik, vagyis azokat a költségelemeket, amelyekből a meghatározott százalékos ráta alkalmazásával kiszámításra kerül az egyszerűsített elszámolásba bevont költségelemek mértéke,
- az egyszerűsített elszámolásba bevont költségelemek körét (azaz az átalány keretében elszámolható költségek körét); valamint
- az előző két csoportba nem tartozó költségelemek körét (amennyiben releváns).

A kifizetési kérelmek ellenőrzése során a kifizető ügynökség a ráták alkalmazásának megfelelőségét vizsgálja:

- a kedvezményezett a megfelelő elszámolható költségeket állította-e be a százalékos elszámolás alapját képező kategóriába; valamint
- az egyszerűsítéssel érintett költségek mértéke megfelelően lett-e kiszámolva a ráta és az elszámolás alapját képező költségek összege alapján.

Százalékos alapú átalány módon kerülhet meghatározásra például egy beruházási projekthez kapcsolódóan elszámolható működtetési, szervezési költségek.

Ez esetben tehát meg kell jelölni azt a költségelemet /költségelemeket, amelyre az átalányköltséget alkalmazni tervezik.

Fontos: mindhárom típusú átalány összegének meghatározását alá kell támasztani (KSK rendelet 67. cikk (5) bek.) és az IH-nak indokolni kell a felhívás közzététele előtt.

Milyen típusú programoknál, beruházásoknál javasolt az átalányalapú elszámolást alkalmazni?

Az egyszerűsített költség-elszámolási módok alkalmazása az alábbi esetekben lehet célszerű – Fontos: különböző átalány-típus alkalmazása különböző esetekre lehet praktikus megoldás:

1. művelet vagy projekt valós költségeinek tételes igazolása és ellenőrzése a kedvezményezett és/vagy a kifizető ügynökség részéről aránytalanul nagy erőforrás-ráfordítással hajtható végre (pl.: jelentős számú, kis értékű számlák, összetett felosztási kulcsok alkalmazása stb.);
2. művelet vagy projekt szakmai és pénzügyi megvalósulásáról megbízható információ / adat áll a támogató rendelkezésére;
3. kedvezményezettektől nem várható el, hogy pontosan és szabályszerűen megőrzik a forrásfelhasználást tételesen igazoló bizonylatokat/dokumentumokat;
4. sztenderd műszaki tartalmú vagy költségű műveletek vagy projektek;
5. művelet vagy projekt által megvalósuló fejlesztéspolitikai cél elérésének ellenőrzése/nyomon követése hangsúlyosabb cél a tagállam számára, mint a forrásfelhasználás tételes ellenőrzése;
6. az EU-s vagy hazai finanszírozású támogatási rendszerek már alkalmazzák az egyszerűsített elszámolási módot hasonló kedvezményezett és fejlesztési cél (művelet) esetében.

Az egyszerűsített költségek alkalmazásával szemben alapvető elvárás, hogy azok minél jobban közelítsék a kedvezményezettek felmerült valós költségeit.

Fontos: mindhárom típusú átalány összegének meghatározását alá kell támasztani (KSK rendelet 67. cikk (5) bek.) és az IH-nak indokolni kell a felhívás közzététele előtt.

Elvileg a 272-es kormányrendelet alapján egy pályázati felhívásban maximum 10 féle költségtípus szerepeltethető. Mi számít költségtípusnak?

A költségtípusokat a 272/2014 (XI. 5.) Korm rendelet 5. mellékletének 3. fejezete (3. AZ ELSZÁMOLHATÓ KÖLTSÉGEK RÉSZLETES ISMERTETÉSE tartalmazza.

Az arab számmal jelölt költségtípusok közül lehet maximum 10-et választani.

Projekt előkészítés költségei:

1. Előzetes tanulmányok, engedélyezési dokumentumok költsége: max 5%
2. Közbeszerzési eljárások során felmerült költségek: max 1%

Beruházáshoz kapcsolódó költségek:

3. Ingatlanvásárlás: max 2%
4. Ingatlanhoz kapcsolódó, tulajdonszerzéssel nem járó kártalanítás költségei
5. Terület előkészítés: max 2%
6. Építéshez, felújításhoz kapcsolódó költségek
7. Eszközbeszerzés
8. Immateriális javak beszerzése

Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó szolgáltatások költségei:

9. Műszaki ellenőri szolgáltatás költsége: max 1%
10. Egyéb műszaki jellegű szolgáltatások költsége
11. Képzéshez kapcsolódó költségek
12. Egyéb szakértői szolgáltatás költségei
13. Marketing költségek
14. Kötelezően előírt nyilvánosság biztosításának költségei: max 0,5%
15. Projektszintű könyvvizsgálat: max 0,5%
16. Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó bérleti díj
17. Egyéb szolgáltatási költségek

Szakmai megvalósításban közreműködő munkatársak költségei:

18. Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó személyi jellegű ráfordítás
19. Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó útiköltség, kiküldetési (szállás, napidíj)

Célcsoport támogatásának költségei:

20. Célcsoport személyi jellegű ráfordításai
21. Célcsoport útiköltsége
22. Célcsoport képzési költsége
23. Célcsoport által igénybe vett munkaerő-piaci szolgáltatások költségei

Projektmenedzsment költség: max 2,5%

24. Projektmenedzsment személyi jellegű ráfordítása
25. Projektmenedzsmenthez kapcsolódó útiköltség, kiküldetési költség
26. Projektmenedzsmenthez igénybevett szakértői szolgáltatás díja
27. Egyéb projektmenedzsment költség

Általános (rezsi) költségek: max 1%

28. Általános vállalat-irányítási költségek
29. Egyéb általános (rezsi) költség

Adók, közterhek

Tartalék: max 10%

Az új programozási időszak kapcsán az illetékességi területünkből egy település csak külterülettel lesz jogosult pályázni. A külterületen megvalósított fejlesztések esetén mit kell figyelembe venni a pályázónak a székhely, telephely vagy a megvalósítási hely kapcsán. Gondolok itt arra, hogy a belterületen székhellyel rendelkező ügyfél külterületen, ha telephellyel rendelkezik pályázhat-e (illetve ugyanez a kérdés áll akkor is, ha nincs belterületen székhelye)? Vagy csak székhellyel kell rendelkeznie a külterületen? Esetleg

nem fontos, hogy legyen székhelye, vagy telephelye a területen, de pl. egy tulajdonosi hozzájárulással már jogosult pályázni, ha azt a külterület tulajdonosától kapja?

A VP 19.2 alintézkedése alapján a támogathatóság feltételeit a HACS határozza meg és az IH hagy jóvá. A VP ugyanakkor kimondja, hogy a 6. prioritás intézkedései esetén (ebbe beletartozik a LEADER intézkedés is), a fejlesztések csak vidékinek minősülő, jogosult területen valósulhatnak meg. Amennyiben fizikai helyhez köthető beruházás történik a VP 6. prioritásának más intézkedései alapján a fejlesztendő ingatlannal kapcsolatban elvárás lehet a tulajdonjog, székhely, telephely, hosszú távú bérleti szerződés, vagy más használati jogot biztosító szerződés. A fizikai helyhez nem köthető projektek esetén a kedvezményezettnek a HACS illetékességi területébe tartozó jogosult területen kell székhellyel, telephellyel, természetes személy esetén lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkezni.

HFS 8.3 pont kifejtésének tartalmazni kell a pályázatok kiválasztásával és a HACS működésével kapcsolatos döntéshozatali folyamatok bemutatását. A 272/2014 (XI. 5.) Korm. rendelet 72 § (3) bekezdése szerint: A helyi akciócsoportok a támogatási kérelmekről hozott döntés megalapozása érdekében helyi bíráló bizottságot állítanak fel. A helyi bíráló bizottság összehívását, működését, tagjait a helyi akciócsoport által kiadott ügyrendben kell meghatározni az irányító hatóság útmutatása alapján. Az ügyrendet az irányító hatóság hagyja jóvá.

Ehhez a ponthoz jelenleg mit írjunk, ha később az IH útmutatása alapján kell az ügyrendet meghatározni? Mi történik, ha esetleg a két dokumentum között ellentmondás lesz?

A HFS 8.3/5. pontot a végleges HFS-ben kell kidolgozni, addigra elkészül az IH iránymutatás. Azonban a HFS vonatkozó fejezetének nem kell ügyrend részletességgel kidolgozni a folyamatokat. Ebben a fejezetben azt kell bemutatni, hogyan felel meg a döntéshozás a KSK rendelet 34. cikk (3) b) pontjának: hátrányos megkülönböztetés mentes és átlátható kiválasztási eljárás, objektív kritériumok, összeférhetlenségi szabályoknak való megfelelés, valamint annak a feltételnek a teljesülése, hogy a kiválasztási döntések során a szavazatok legalább 50%-át állami vagy önkormányzati költségvetési gazdálkodó szervnek nem minősülő partnerek adják. Ez utóbbi kritériumot javasolt úgy alkalmazni, hogy az a szereplő, aki a közszférában dolgozik, nem képviselheti a vállalkozói és/vagy civil szférát. Ez jelenleg nem jogszabályi követelmény, de számos országban a HACS-ok döntése alapján sikeresen alkalmazzák.

A pályázatok kiválasztásánál egy pályázati dokumentáció lesz, amely alapján a HBB is dönt (AVOP LEADER+ mintájára), vagy a HBB-nek külön projekt adatlapot kell benyújtani és ezt követően a pályázatot (ÚMVP LEADER TK3 kör mintájára)?

Erre vonatkozóan még nincs kialakult állásfoglalás. Annyi bizonyos, hogy a helyi döntés olyan pályázati csomag alapján hozható, amely igazoltan tartalmazza azokat az információkat a fejlesztésről és a pályázóról, amely a jogosultság megállapításához és a tartalmi értékeléshez szükséges.